Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones 1-49 de tempore - Cod. Aug. pap. 97

Herolt, Johannes

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Casus episcopales communes

urn:nbn:de:bsz:31-75894

Visual Library

Iocalia aut res alias eccl(es)ie
ad ecclesiastica seu quevis alia
pia usui deputata seu depu
tanda directe vel indirecte
petentes vel exigentes singu
lares personas dantes et recipi
entes excommunicationis sententiam in
currunt capitula vero et quelibet
suspensionis sententiam incurrunt ipso
facto a quibus preterquam in articulo
mortis absolvi non possunt ab-
sque sedis apostolice licentia spe
ciali

¶ Item religiosi qui sine licen
tia speciali [illegible] sunt doctores sol
lempniz [illegible] matrimonia con
trahere [illegible] sancta [illegible] mitta
tur ad papam

¶ Item religiosi qui excommunica
tos a canone in casibus a iure
non concessis aut a sententiis
per statuta provincialia aut
sinodalia promulgatas a quibus
absolvunt ad papam sunt mit
tendi et absolvendi

¶ Item religiosi qui a quo vel
a quibus a pena et a culpa
absolvunt ad papam mittendi
sunt

¶ Item clericus percutiens presbyterum
excommunicato et sponte a pa
pa in divinis excommunicatus est
et dumtaxat a papa absolven
dus

¶ Item qui falsificat bullam vel
litteras apostolicas ad papam mitten-
di sunt

¶ Item heretici gazari arnol
diste defensores receptores
fautores eorum ad papam sunt
mittendi

¶ Item qui nova sua nova
pedagia imponunt absque licen
tia principis ad papam sunt
mittendi

¶ Item qui ferrum arma vel
alia necessaria ad impugnandum
christianos deferunt hereticis
vel paganis vel qui eis
dant consilium vel auxilium vel
favorem ad papam sunt mitten
di

Expliciunt casus papales
Incipiunt casus episcopales
generales

Blasphematores dei et
sanctorum qui iurando deum
blasphemant deum et
sanctos et illi qui male
dicunt deo et sanctis

¶ Fractores votorum

¶ Periurus iudicio et qui sci
unt iuramentum ab illo quem
scit false iurare

¶ Item incantatores sortilegi et
sortiarii

¶ Item qui demones invocant
sortilegis et illi qui vadunt

ad phytonissas tales et eas
interrogat
¶ Item sacrilegi qui furantur in
locis sacris. Item quia negligentia
furtum commissum est
in ecclesia
¶ Item qui abusus est sacro
crismate seu eukaristia seu aqua
baptismi vel quacumque alia re
sacra.
¶ Item qui luxuriatus est in ecclesia
vel in alio loco sacro.
¶ Item incendiarius domorum vel
denunciator
¶ Item adulteri scilicet mulier
deputans filium quondam quem
de adulterio concepit
¶ Item qui machinatus est in mortem legitime uxoris sue et
consensit.
¶ Item mulier cognita a viro
religioso vel sacerdote.
¶ Item deflorator virginum
¶ Item qui contrahit matrimonium post
votum castitatis
¶ Item qui contraxit matrimonium post
sponsalia facta cum alia persona
¶ Item qui clandestine contrahunt
vel contra interdictum ecclesie
¶ Pro quo sciendum quod est differentia inter
matrimonium legitimum et clandestinum
Matrimonium legitimum est quod ab
hiis qui super feminas sunt et
potestatem habent tradere uxores pe-
tuntur et parentibus desponsantur
et a sacerdote ut moris est benedicuntur
et sollempniter accipiuntur ut dicitur
in decretis xxx q. v. aliter
¶ Clandestinum matrimonium in duobus
modis fit. Unus modus cum occulte
et sine presencia testium contrahitur
contra ut ecclesia legittima probatio
non appareat. Alius cum contrahitur
sine sollempnitatibus consuetis
in facie ecclesie. ¶ Item sciendum
quod neque vir neque mulier ad
secundas nuptias transeuntes
vel [illegible] sit benedicendi
ne benedictio iteretur. Contra quam
sacerdos benedicit secundas nup-
tias ab officio et beneficio est
suspensus ut patet extra de
secundis nuptiis c. Vir aut
¶ Item qui coivit cum iudea
vel sarracena vel econverso
¶ Item peccatum zodomiticum vel
peccans cum seipso vel cum propria
uxore vel cum alia persona vel
etiam cum bruto animali.
¶ Item parentes qui negligenter
vel ex negligencia permittunt
pueros cadere in ignem vel in aquam
vel etiam qui opprimunt pueros
suos in lecto.
¶ Item parentes qui ex negli-
gencia differunt baptismum tamdiu pu-
eros donec moriuntur sine
baptismo. Item qui pueros

extinctos nondum baptizatos
etiam in cimiteriis sepeliunt
¶ Item que procurat aborsum vel
sterilitatem in se vel in aliis
¶ Item qui committit incestum cum
consanguineis vel affinibus ¶
¶ Unde scias quod si quis peccaverit
cum matre una vel virgine una
et postmodo cognoverit consanguineam
illius vel eius / quam ipsa peccatrix
cum uno et postmodo cognoscit cum
consanguineo eius tunc ibi com-
mittitur incestus quia ibi est
affinitas / ut dicitur in decretis
diffinitas etiam per fornicariam
copulam quam per legittimam xxxv
q. iii dicit etiam
¶ Item malefici qui faciunt ne
coniuges possint per coire simul
qui conantur facere odium vel a-
morem inordinatum inter coniuges
¶ Item qui pertinaciter et diffini-
tive tenent fatum sicut cum quis
suspenditur vel submergitur vel com-
buritur dicunt sicut deus vo-
luit sic oportuit fieri quia ad hoc
natus est
¶ Item qui sompnia adtendunt
et sciunt et pertinaciter servant
et aliis quibusdam exponunt
¶ Item qui augurium observat
frivole et assertive quod augu-
rium attenditur in gestu et in
cantu et volatu avium
¶ Item presumptores pentum
¶ Item falsarii monetarum litterarum
et sigillorum
¶ Item qui credidit gerere per-
uitatem absolucionis cum quis
adeptus fuerit non ab excommunica-
cione nisi a papa vel legato eius
licencia
¶ Item qui incendium committit quod
tota commovit urbe pro quo causa
nisi ab episcopo est sollempnis
penitencia iniungenda
¶ Item membrorum mutilatores
¶ Item vage restitutores ubi
non suppetunt veri heredes
¶ Item qui pedagium recipiunt
a clericis vel a personis religio-
sis tales sunt excommunicati
et tenentur ad restitucionem
¶ Item qui faciunt statuta
contra libertatem clericorum sicut
qui interdicunt aliis vel alios
informant ne oblaciones ad
altaria offerant et ne decede-
cium amiusdia pagentur et ne
super sepulchris fiat commendacio
defunctorum
¶ Similiter qui prohibet subditis
suis ne presbyteris molentur ve-
dant vel panes pinsant
et sic de aliis tales sunt ex-
comunicati
¶ Item qui sentenciat super
usura solvenda iudices sive
xpianis usurariis tenentur
similiter maiores et communitates
¶ Item usurarius cum patrum

non dimittitur nisi restituat ablatum

¶ Item qui vendit venenum aut conficit ad interficiendum homines

¶ Item qui corpus domini pro pecunia tradit

¶ Item quibus homicida voluntarius sunt casualis [?]

¶ Ultimo sciendum quod quibus episcopus potest in diocesi sua sibi retinere casus vel etiam committere plebanis suis absolvere prout sibi pro utilitate subditorum viderit expedire etc.

Expliciunt casus episcopales. Incipiunt inhibitiones a sacra communione

Istos infrascriptos quos notabo prohibeo a communione eukaristie nisi contriti et confessi fuerint et absoluti et satisfecerint vel ad hoc satisfacere intendunt iuxta consilium suorum confessorum.

¶ Item pueri carentes usu racionis [?] quia in qua etate pueri debent accedere hoc quere xlviij b.

¶ Item qui annos discretionis habet et noluit addiscere pater noster et symbolum v dicitur indoctus parvuli sive adulti tenentur ad fidem quam pro eis responderunt assistentes et illi docent eos docere symbolum et dominicam orationem de quo dictum iiij Rob [?]

¶ Item omnes non habentes fidem sicut iudei sarraceni et ceteri infideles quidam qui non credunt ibi esse verum corpus Christi

¶ Quo autem tempus sit communicandus hoc quere xlviij y

¶ Item sortilegi et carminatores hominum et etiam pecorum qui carminant capita oculos et dentes hominum etc. Et etiam qui tenent sompnia et fatum et dies egipciacos. Et similiter qui vadunt ad phitonissas et interrogant eos de rebus occultis furatis. Et illi qui portant litteras ad collum contra dolorem dentium sive oculorum etc.

¶ Item blasphemi qui iurant per membra Christi et per vulnera et sanguinem Christi et non sunt confessi nec intendunt dimittere

¶ Item qui iurat falsum iuramentum iudicio. Et etiam ille qui scienter recepit iuramentum ab illo quem scivit falsum iurare

¶ Similiter illi qui cottidie iurant in rebus suis mendaciter per deum et per omnes sanctos et qui talia cottidiana iuramenta sunt peccatum mortale hoc quere supra sermone xlviij b.